

1 ELEKTRICKÝ NÁBOJ

1. Treli sme o seba sklenú tyč a kožušinu. Na tyči vznikol náboj 16 nC, koľko elektrónov prešlo z tyče na kožu?

Zápis:

$$Q = 16 \text{ nC} = 16 \cdot 10^{-9} \text{ C}$$

$$e = 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

$$N = ?$$

Riešenie:

$$Q = N \times e$$

$$N = \frac{Q}{e}$$

$$N = \frac{16 \times 10^{-9}}{1,602 \times 10^{-19}} \cong 9,99 \times 10^{10}$$

2. Pri trení balónu s vlasmi sa z vlasov na balón prenieslo $2,5 \cdot 10^{12}$ elektrónov. Aký elektrický náboj získal balón? [$Q = 4 \cdot 10^{-7} \text{ C}$]
3. Pri trení gumového valca o kožušinu vznikol na valci výsledný náboj $Q = 1,28 \cdot 10^{-6} \text{ C}$. Koľko elektrónov bolo prenesených pri tomto procese? [$N = 8 \cdot 10^{12}$]
4. Dve guľôčky zanedbateľného objemu s rovnako veľkými elektrickými nábojmi sa navzájom vo vákuu priťahujú silou $4 \cdot 10^{-3} \text{ N}$. Vzdialenosť stredov guľičiek je 3 cm. Akou veľkou silou sa budú priťahovať pri vzdialenosti 30 cm? [$F = 4 \cdot 10^{-5} \text{ N}$]
5. Dva rovnaké náboje o veľkosti $5 \cdot 10^{-8} \text{ C}$ sa odpudzujú vo vzduchu silou $2,5 \cdot 10^{-4} \text{ N}$. Aká je medzi nimi vzdialenosť? ($k = 9 \cdot 10^9 \text{ N} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{C}^{-2}$) [$r = 0,3 \text{ m}$]
6. Dve guľôčky, jedna s nábojom 40 nC, druhá s nábojom 80 nC sú umiestnené vo vzdialenosti 1 cm. Koľkokrát väčšia bude sila ktorou na seba pôsobia keď budú umiestnené v petroleji ($\epsilon_r = 2,1$) oproti tomu keby boli umiestnené vo vode ($\epsilon_r = 81$)?

Zápis:

$$Q_1 = 40 \text{ nC} = 40 \cdot 10^{-9} \text{ C}$$

$$Q_2 = 80 \text{ nC} = 80 \cdot 10^{-9} \text{ C}$$

$$r = 1 \text{ cm} = 0,01 \text{ m}$$

$$\epsilon_{rp} = 2,1$$

$$\epsilon_{rv} = 81$$

$$\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \text{ C}^2 \cdot \text{N}^{-1} \cdot \text{m}^{-2}$$

Riešenie:

$$\frac{F_{ep}}{F_{ev}} = \frac{1}{4 \times \pi \times \epsilon_0 \times 2,1} \times \frac{40 \times 10^{-9} \times 80 \times 10^{-9}}{0,01^2}$$

$$\frac{F_{ep}}{F_{ev}} = \frac{1}{4 \times \pi \times \epsilon_0 \times 81} \times \frac{40 \times 10^{-9} \times 80 \times 10^{-9}}{0,01^2}$$

$$\frac{F_{ep}}{F_{ev}} = \frac{40 \times 10^{-9} \times 80 \times 10^{-9}}{4 \times \pi \times \epsilon_0 \times 2,1 \times 0,01^2} \times \frac{4 \times \pi \times \epsilon_0 \times 81 \times 0,01^2}{40 \times 10^{-9} \times 80 \times 10^{-9}}$$

$$\frac{F_{ep}}{F_{ev}} = \frac{81}{2,1} \cong 38,6$$

V petroleji na seba budú pôsobiť silou zhruba 38,6-krát silnejšou ako silou ktorou na seba pôsobia vo vode.

7. Náboje Q_1 a Q_2 sú od seba vzdialené 6 cm. Q_2 je 4-krát väčší ako Q_1 . Kde na priamke musíme umiestniť tretí bod Q_0 aby naň nepôsobila žiadna elektrická sila? [2 cm od Q_1]
8. Ako musíme zmeniť vzdialenosť dvoch kladných bodov Q_1 a Q_2 vo vákuu ak sa náboj Q_1 zväčší 4-krát a chceme aby sa sila ktorou na seba pôsobia nezmenila? [Musíme ju zdvojnásobiť]
9. Dva bodové náboje sú vo vákuu umiestnené vo vzdialenosti 5 cm. Prvý náboj vznikol prenesením $2 \cdot 10^{12}$ elektrónov a druhý má veľkosť $8 \cdot 10^{-9}$ C. Aká veľká je elektrická sila medzi nimi?

Zápis:

$$r = 5 \text{ cm} = 0,05 \text{ m}$$

$$N = 2 \cdot 10^{12}$$

$$Q_2 = 8 \cdot 10^{-9}$$

Riešenie:

$$Q = N \times e$$

$$Q_1 = N \times e$$

$$Q_1 = 2 \times 10^{12} \times 1,602 \times 10^{-19}$$

$$\mathbf{Q_1 = 3,204 \times 10^{-7} \text{ C}}$$

$$F_e = k \times \frac{Q_1 \times Q_2}{r^2}$$

$$F_e = 9 \times 10^9 \times \frac{3,204 \times 10^{-7} \times 8 \times 10^{-9}}{0,05^2}$$

$$\mathbf{F_e \cong 9,23 \times 10^{-3} \text{ N}}$$

10. Dva bodové náboje $Q_1 = 1,0 \cdot 10^{-8}$ C a $Q_2 = 2,0 \cdot 10^{-8}$ C sú vo vode ($\epsilon_r = 81$). Aká je veľkosť elektrickej sily medzi nimi od seba vo vzdialenosti 4 cm? [$F_e = 1,39 \cdot 10^{-5}$ N]